

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreu Șaguna
APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Zaharie Boiu și Nicolae Cristea

— Doi luptători din vremuri grele —

Arhiepiscopia noastră își îndeplinește o sacră datorie, prăznuind, Duminecă în 25 Noemvrie c., amintirea celor doi mari luptători în slujba bisericii și a neamului, dela a căror naștere se împlinesc 100 de ani: Zaharie Boiu și Nicolae Cristea.

Amândoi discipoli și colaboratori ai mitropolitului Andrei Șaguna, care i-a trimis la studii în Lipsca și li-a îndrumat apoi activitatea, ei prelungec strălucirea intelectuală și morală a epocii șaguniene, ei sunt flacărele prin cari continuă să lumineze și să încălzească postum duhul lui Șaguna.

Personalități cu însușiri multiple, izvoare de muncă spornică și neostenită, ei și-au ramificat acțiunea de îndrumători și deschizători de orizonturi, în domenii variate.

Zaharie Boiu a fost un îndrumător al școlii și al preoțimei. A compus diverse manuale pentru școala primară în frunte cu «Abecedarul» său, toate epocale pentru vremea sa. «Abecedarul» său este cea dintâi carte pentru începători în care «tradiția religioasă veche și simplă» e înlocuită, orientându-se «deadreptul după progresele realizate pe terenul pedagogic și al literaturii didactice de poporul german», cum se exprimă un bun cunoscător al istoriei noastre pedagogice (O. Ghibu, Istoria literaturii didactice române).

În domeniul bisericesc a fost un predicator al cărui nume a răzbit strălucitor în toate colțurile locuite de români. Predicile sale apărute în: 1. *Cuvântări funebrele și memoriale* și 2. *Semințe din ogorul lui Hristos* (trei tomuri), au constituit rezervorul de inspirație și norma aproape unică pentru toată activitatea predicatorială a preoțimei noastre până în ziua de azi. Lucrarea din urmă a și fost premiată de Academia Română.

Într-o vreme în care predica nu era prea mult cultivată de preoțime, Zaharie Boiu, cu marea atențiune ce-o acordă acestei îndeletniciri esențiale a păstorului de suflete, apare ca o adevărată forță ce luptă pentru învierea apostolatului preoțesc; ca un luminat premergător al vremurilor noastre. Predicile sale, trebuie să recunoaștem, rezistă încă și azi dintelui vremii; n'am putea spune că au fost senzibil depășite. Elementul duhovnicesc, preocuparea de Dumnezeu și de ceea ce-i specific religios abundă în ele, constituind baza nelipsită pentru sfaturile practice pe cari le deduce din ea. O limbă vioaie încă și pentru noi și destul de actuală și azi, le fac preferate și acum de preoțimea noastră. Desigur preoții se silesc să traducă în cuvinte populare unii termeni cam abstracti și neînțeleși pentru popor, ai unor predici cari au fost ținute la oraș. Predicile lui Zaharie Boiu sunt lucrate temeinic și

vădesc o cultură teologică de admirat pentru vremea lui. A se citi b. o. predica la Dumineca Tomii (Semințe... vol. I pg. 5—10), un adevărat tratat despre credință și despre calea cunoașterii lui Dumnezeu. Trebuie să admirăm erudiția lui teologică și puterea lui de cugetare, chiar dacă am descoperi în ea influința scolasticismului astăzi depășit în teologia ortodoxă, dar atunci dominant.

Zaharie Boiu a fost profesor la seminarul teologic-pedagogic, redactor al «Telegrafului Român», al «Transilvaniei» revista «Astreii», membru cu vază în comitetul «Astreii» și în alte societăți, membru corespondent al «Academiei Române», asesor consistorial, în care calitate a participat cu un rol însemnat la îndrumarea și animarea zi de zi a vieții noastre bisericești.

Nicolae Cristea, căruia dl profesor I. Matei i-a închinat o scurtă dar însuflețită biografie în foisoara ziarului nostru, în luna August, și, după cum suntem informați, îi va închina una mai amplă în curând, apare din luptele și frământările politice ale vechului 19, ca una din cele mai simpatice și mai venerabile figuri ale aceluși timp. Redactor timp de 18 ani (1865—1883) al «Telegrafului Român» și în această calitate inspirat zi de zi vreme de 8 ani de mitropolitul Șaguna, mare și ca bărbat politic, a ajuns inevitabil în situația să înțeleagă țesătura complicată a vieții politice și să cunoască firul pe care trebuiau să-l urmărească fruntașii români din Ardeal. În deosebirea de vederi de atunci, Nicolae Cristea a fost acela care a susținut prin «Telegraful Român» politica activistă a lui Șaguna, în pofida atacurilor violente și concentrice ale pasiviștilor cărora Nicolae Cristea trebuia să le răspundă. Dar mai presus de aceasta, ținuta lui românească dărză la cărma «Telegrafului Român», trebuind pentru aceasta să sufere atâta dela guvernul unguresc și să părăsească redacția organului șagunian, întemeind «Tribuna», un alt crucișetor al luptei românești, apoi frumusețea morală pe care a iradiat-o în timpul procesului Memorandului, când și-a luat liniștit răspunderea, cu fruntea bătrână aureolată de împăcarea până și cu jertfa cea mai supremă, și în general toată viața lui rectilină, dar fără aroganță, viața de martir care a renunțat la bătrânețe la bruma lui de salariu din visteria statului unguresc, iar cât timp l-a avut l-a cheltuit demulțori plătind chiria pentru casa meseriașilor români, — toată această luptă pentru neam în mijlocul suferințelor de tot felul, nerevinderând pentru el și pentru numeroasa lui familie nici o răsplătă, nici o atențiune, nici o glorie, îl ridică azi pe Nicolae Cristea la înălțimea acelor

figuri clasice la amintirea cărora te descoperi înfiorat de cucernicie. Totul pentru neam și nimic pentru el, nici măcar o vorbă prin care să atragă atențiunea la ceea ce a făcut.

Nicolae Cristea a fost primul om la noi care și-a dat seama că în afară de intelectuali și țărani, neamul nostru mai are nevoie și de-o pătură de meseriași care trebuie creată și încadrată în disciplina națională. De aceea el a purces la adunarea puținilor meseriași pe cari îi aveam atunci, într-o reuniune (1867) cu scopul de-a le cultiva sentimentele românești, de a-i însuflă pentru idealurile naționale și spirituale ale neamului nostru. El își dădea seama că acești fii ai neamului trăind în legături strănse cu patroni și confrăți străini, străbătuți de alte aspirațiuni, se pot răci cu sufletul pentru idealurile noastre.

Nicolae Cristea, preot al bisericii, punându-se în fruntea meseriașilor, a realizat și în laturea aceasta concepția șaguniană, singura sănătoasă, că Biserica trebuie să fie sfătuitoarea și susținătoarea tuturor mădularelor neamului. Munca industrială trebuie să fie și ea sfințită și ușurată de rugăciune și pusă pe fundamentul Duhului dumnezeesc.

Zaharie Boiu și Nicolae Cristea! Fii spirituali ai lui Șaguna și frați de muncă entuziasă, născuți și morți la răstimpuri apropiate. Vouă vă datorește neamul românesc din Ardeal atâta recunoștință! Luptători viteji și destoinici în slujba trezirii neamului nostru la o viață de lumină și de creație, fiți cu noi și de aici înainte! Pilda voastră să sporească în sufletele noastre puterile de muncă și de idealism!
Dr. D. STĂNILOAE

Sentințe cari nu rezistă

La tribuna «Unirii» își dau rândul toate somitățile uniației, cari au de spus ceva contra FOR-ului sau Bisericii ortodoxe. A strigat întâi, până i s'a epuizat vocabularul telefonist, cineva din redacția monitorului; s'a făcut loc apoi cu mari nădejdi dlui Cepariu; în sfârșit, se dă cuvântul, într-o tăcere respectuoasă, dlui Gavril Todica. Dsa, conștient de seriozitatea momentului, privind fețele cari așteaptă încordat să-și deschidă gura, începe latinește, așa cum se cade unui oracol care aduce sentințele inapelabile într-o chestiune hărțuită: «Dixisti ingratum...»

Lecția se adresează FOR-iștilor cari au arătat uniației «o ingratitudine mai neagră decât a leproșilor din evanghelie, căci aceștia erau ingrați din neștiință, în timp ce ei sunt ingrați din răutate». Ascultați dlor Sextil Pușcariu, Ioan Lupaș, Victor Papilian, O. Goga, O. Ghibu! Ascultați și vă smeriți în fața sentinței acestui Zaratuștra, de care nu vă sinchisiți până acum și poate nici nu știți. Nu sunteți decât niște leproși ingrați împreună cu ortodoxia voastră cu tot, în vreme ce uniația este Hristos în persoană! (Doamne iartă-ne, că trebuie să-i repetăm blasfemiile).

Pentru că vrea să apară atât de doct, să pipăim puțin sentințele dlui G. Todica, să vedem cât rezistă.

Prima sentință: La congresul Forului s'a discutat mai mult despre uniație decât s'a discutat la congresul Agrului despre ortodoxie. O arată și faptul că în moțiunea Forului sunt mai multe puncte privitoare la uniație, decât în a Agrului privitoare la ortodoxie.

Răspuns: În moțiunea Forului din 10 puncte, numai 2 se referă la confesiuni străine, punctul 8 și 9. Dintre acestea, punctul 9 nu vorbește de uniație, nici măcar de catolicism, ci numai de «Acordul dela Roma». De

ce îl consideră dl Todica cu orice preț îndreptat contra uniației? De ce atribue uniației o vină pe care congresul Forului nu i-a atribuit-o? Așa-i când se simte omul cu musca pe căciulă.

Așadar mai rămâne un punct, care se referă însă nu exclusiv la uniație, ci la uniație și catolicism. Și ce se spune în acest punct? Se resping *in general* atacurile pe cari catolicismul le-a adus la Lugoj ortodoxiei și se *specifică* două din aceste atacuri: acela prin care se încearcă de-a se scădea importanța Bisericii ortodoxe la festivitățile naționale și acela prin care se pretinde exclusiv pe seama catolicismului român și unguresc fondul de studii aparținător în mod legal statului român. Iată deci o moțiune foarte moderată. Nu numai că nu ridică nici un atac împotriva catolicismului, cum a făcut Agrul la Lugoj, dar nici măcar nu le enumără pe toate câte i s'au adus în acel congres. Balanța ar fi dreaptă când Forul ar fi respins toate atacurile cari i s'au adus la Lugoj și apoi ar fi dat și el atâtea palme catolicismului câte i s'a dat ortodoxiei la Lugoj; când ar fi avut și el inițiativa unui număr egal de atacuri. Sau ținând seama de legea firească a suflului omenesc, care ripostează mai violent decât cum a fost atacat, ar fi trebuit ca Forul să aducă și mai multe atacuri uniației, care s'a legat la Lugoj, tam-nesam, de ortodoxie.

Cât privește discuțiile din congresul Forului, de ce ține dl Todica, deopotrivă cu toți cari se rânduiesc la cuvânt în coloanele «Unirii», să refere la uniație discuțiile despre «Acordul dela Roma» și despre concordat? Toată discuția dela For, referitoare la catolicism, s'a învărtit aproape exclusiv în jurul acestor două chestiuni, inclusiv acțiunea subversivă a ordinelor ungurești din România, ce se sprijină pe concordat. De ce se declară uniația atât de inzistent solidară cu statul catolic

și cu ordinele catolice ungurești? Nu i se pare că, apărându-se în felul acesta, mai mult se acuză?

Incolo, ce s'a mai discutat? S'a blamat în treacă propoziția prozelitistă a episcopului Nicolescu și cele două atacuri pomenite în punctul 8 al moțiunii. Chiar scurta alocuție a I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae nu este decât un răspuns la fraza prozelitistă a episcopului Nicolescu. N'avea drept s'o facă?

Să cetească dl Todica încăodată Telegraful Român, să vedem găsește altceva? Găsește vre-un atac inițiat de For, contra uniației, așa cum a făcut uniația la Lugoj?

*

Sentința a doua: Nu e moral să te cumineci și apoi să ataci cu ură alte convingeri religioase, cum au făcut membrii Forului.

Răspuns: E dimpotrivă foarte necesar ca celce se cuminecă să-și apere credința de atacuri. Va găsi dl Todica destule locuri în sfânta Scriptură, cari să dovedească aceasta. Sigur nu cu ură, ci cu sfântă indignare, așa cum au făcut membrii Forului. În orice caz dacă e permis să ataci alte convingeri religioase după ce te-ai cuminecat, ceace s'a întâmplat la Lugoj, cu atât mai mult e permis să respingi atacurile.

*

Sentința a treia: «Religia se referă la suflet, prin urmare e supranațională».

Răspuns: Chestiunea aceasta trebuie analizată mai pe larg. Mai întâi concluzia nu rezultă din premisă. Ar rezulta numai în cazul când sufletul, spre deosebire de trup, n'ar avea calitate națională. Dar națiunea nu-i o noțiune pur biologică, ci mai ales una spirituală. Națiunile sunt entități deosebite și după suflet. Adâncimile sufletului constituie baza deosebirilor între națiuni.

Dl Todica se provoacă la ce-a scris în Aprilie c. în «Unirea» privitor la această chestiune: creștinismul e sau supranațional, sau se alterează în păgânism național, când ia caracter național. Dl Todica, asemenea tuturor catolicilor, se află într-o confuzie, care produce susnumita dilemă, din care nu se poate ieși decât în direcție supranațională. Dsale i s'a predat, la religie, doctrina catolică, după care omul primordial consta din două secțiuni suprapuse: *natura* și *donum superadditum*, sau supranatura. Natura avea în ființa ei germenul morții și pofta păcătoasă (concupiscentia carnis). Nemurirea și curățenia nu stătea în natura omului, nu era în legătură ontologică cu firea omenească, ci era ceva adaus, neapartenând constituției intrinsece a naturii omenești. Ortodoxia nu știe de acest dualism ontologic în om, ci învață că nemurirea și curățenia erau potențe naturale ale omului, pe cari acela avea să le desvolte împreună cu întreaga natura sa. Doar chipul dumnezeesc a fost impregnat în constituția însăși a naturii omenești, nu a fost ceva adaus ca un supra, ca ceva neesențial ei. Altfel am face pe Dumnezeu creator al morții și al păcatului, dacă natura omenească pe care a creat-o ar fi prin firea ei, în mod normal, păcătoasă și muritoare. Căderea în păcat ar apărea în acest caz neînțeleasă, dacă pe Adam l-ar fi reținut dela păcat nu voia lui, ci *donum superadditum*. Cum se face că acest dar dumnezeesc a cedat la un moment dat poftei spre păcat a omului sau asalturilor sarpelui?

Intrucât e chip al lui Dumnezeu, natura omenească e bună, are ca ceva firesc, normal, viața spirituală superioară, legătura cu Dumnezeu. Dar întrucât e creată, această natură poate să se schimbe, poate să cadă, să se știrbească, să cadă din viața ei divino-omenească normală.

Iată ce spune teologul rus S. Bulgakov («Rugul neas» ed. rusă, pg. 24—25): «Omul nedevoltat și tânăr avea în sine și puterea vieții — *posse non mori* — și puterea purității — *posse non peccare* — nu ca un dar extraordinar — *donum superadditum*, ci ca normă internă, ca fire autentică a naturii sale. Și moartea, și păcatul, deși *posibile* în om în virtutea caracterului său creat, totuși au fost pentru el *nenormale și contrare firii sale*. «Omul era cu totul deschis acțiunii dumnezeiești, fiind destinat la deplina realizare a îndumnezeirii sale, numai în baza neprihănirii și nemuririi sale: Dumnezeu venea în fapt de seară să vorbească cu omul, ca cu un prețin, dar această «convorbire» nu era *donum superadditum* în raport cu natura lui necrescută încă, ci dimpotrivă această comunicare cu Dumnezeu îi era dată și destinată lui, în baza naturii sale».

Astfel prin păcat nu s'a retras simplu *donum superadditum*, așa încât natura să rămână în întregime ei. Starea omului după căderea în păcat nu e o stare naturală, el nu-și mai are natura lui în plenitudinea și senzul ei firesc; el are o natură știrbită, în care s'a introdus defectivitatea. Pentru catolici omul a rămas cu natura lui deplină.

Fără îndoială refacerea naturii omenești se face printr'un ajutor de sus. Față de natura deteriorată se distinge limpede coborârea puterii de sus, de deasupra. Observăm că pe lângă ceva dat jos, în om, vine ceva de sus. Dar primul om nu i s'au dat tot astfel, în două reprize, o bază ca natură cu înclinații spre păcat, și un adaus extraordinar, ca frâu contra păcatului. Aceluia i s'a dat totul la un loc, ca un întreg.

Acest *infra* și *supra* îl observăm la omul de azi nu numai în momentul când peste ce are el deteriorat vin puterile de sus, ci observăm această și după aceea, atâta timp cât între acele puteri și starea păcătoasă pe care a avut-o omul dinainte, nu s'a făcut o sudare perfectă.

La un creștin neperfect, păstrând încă impulsuri tari spre păcat, se poate încă vorbi nu de natură și supranatură (pentru că natura în sensul ei adevărat nu-i ceva păcătoș), dar în orice caz de ceva *infra* și de ceva *supra*. Observăm aceasta intuitiv în sufletul nostru, fiecare. Putem vedea cum în anumite momente suntem duși de porniri pismașe, pofticioase, inferioare, și putem simți cum în alte momente vine peste ele, slăbindu-le, ceva de sus, de dincolo de sfera noastră omenească.

Dar distincția aceasta nu se mai poate face la un creștin perfect. (Sigur un creștin absolut perfect n'a existat, dar au fost personalități creștine cari s'au înălțat la mari înălțimi). Să zicem b. o. apostolul Ioan. Se mai pot distinge în sufletul lui, două zone: una *infra*, a lui, păcătoasă, și una *supra*? Mai poți spune: acestea sunt porniri și gânduri de jos, celelalte de sus? Nu este el în întregime creștin?

Aceasta este dar ținta spre care tindem: la o sudare deplină a puterilor de sus cu starea deteriorată a omului, astfel ca să nu mai fie în el două zone, ci să dea o sinteză care nu e altceva decât natura omului restabilită, natura lui cum a fost cugețată și creată de Dumnezeu. Cât timp rămâne puterea de sus redusă în om într'un anumit sector, spunem că acel om nu e creștin deplin, n'a pătruns în toate fibrele lui puterea înnoitoare.

Să luăm o asemănare: un bolnav și medicina. Bolnavul este natura omenească după căderea în păcat. Medicina e harul care-l vindecă. Omul la început n'a fost făcut în două reprize și secțiuni distincte: după natură bolnav, dar prin leacul ce i se

picura, ținut în stare de sănătate. A fost creat ca un întreg sănătos. După ce-a devenit bolnav, se observă cum restabilirea lui se face printr'un leac din afară de el. Și distincția între omul bolnav și leac se observă încă până ce leacul a străbătut țesuturile lui, s'a absorbit în ele și prin aceasta ele au căpătat forța lor firească, iar omul a devenit sănătos.

Sigur asemănarea aceasta are defectul că inchipue pe om ca primind harul dumnezeesc numai într'un anumit răstimp și după aceea nu-l mai primește, îl are în sine. În realitate omul stă continuu sub efluviile harului și starea lui se înalță, se îndumnezește continuu. Dar aceasta este viața firească a naturii lui. Cum toate cresc în trup, așa și omul e făcut să crească în Duh, în Dumnezeu. Natura nu are o limită de dezvoltare, nu e ceva static. Ține de natura omului ca să-l plouă continuu harul dumnezeesc, dar să absoarbă continuu această ploae, producând roade tot mai frumoase. Dacă la început, până nu a fost în stare să absoarbă deplin în țesuturile sufletului său harul, se observă și observă și el discontinuitate între el și har, un vacuum, un oarecare hiatus, — după ce sufletul și-a câștigat această funcțiune, după ce s'a făcut sinteza cu harul dumnezeesc, nu mai observă această discontinuitate față de harul care continuă să vie. Omul este ridicat în lumina dumnezească și nu mai distinge surplusurile cari îi vin mereu, ci se simte scaldat într'o lumină continuă, articulat cu ea, se simte în elementul său. Îndumnezeit și plin de har este sufletul său, îndumnezeire și har îi vine continuu. Nu se mai distinge o natură (în sens păcătoș) și o supranatură. Natura în sensul păcătoș a dispărut pur și simplu. La o cameră întunecoasă și fără aer, în primul moment când ia contact cu soarele și aerul, se observă o discontinuitate între întunecul și mirosul din ea și lumina și aerul de afară. Și această discontinuitate durează câțiva timp.

Dar ea merge scăzând până se face o deplină continuitate între atmosfera din cameră și cea deafară, care vine continuu înăuntru.

Dar dacă nu se mai poate vorbi de-o natură și de-o supranatură, ci pur și simplu de-o natură în normală dezvoltare, nu urmează oare de aici pentru creștinism frângere în bucăți, o variare după fiecare individ și națiune? Nu se periclitează ecumenicitatea lui?

Răspundem hotărât: nu. E drept că din sinteza între creștinism și starea pe care o aduce fiecare om sau națiune, rezultă mereu și mereu alte tipuri de creștin. Altfel de creștin a fost apostolul Ioan și altfel apostolul Pavel. Harul face să înflorească germenii ce se cuprind în fiecare om. La fel cu națiunile. Harul se manifestă înobilând și înfrumșetând aptitudinile și conținuturile spirituale ale fiecărei națiuni. La o națiune înfloresc sub influința puterii dumnezeiești o lirică superioară, pentru că acea națiune a adus înclinații sentimentale. La alta o filosofie, la alta o organizație, la alta o artă superioară. Creștin devine tot conținutul de tradiții, de creațiuni, de manifestări al unui popor. Și atunci evident că fiecare popor reprezintă altfel realizat creștinismul.

Dar atunci cum rămâne cu ecumenicitatea creștinismului? Există două feluri de ecumenicități. Există o ecumenicitate egală cu uniformitatea. În sensul acesta ecumenic e tezaurul credinței, izvorul harului, ecumenic în sensul acesta e creștinismul privit ca un sistem de idei și puteri de sine stătător, distinct de roadele pe care le produce în fiecare ins sau națiune, conceput în sine. Și există o ecumenicitate înțeleasă ca o simfonie, ca

un câmp de flori stropit de aceeaș ploae, încălzit de acelaș soare, îngrijit de acelaș grădinar. Această ecumenicitate e cu mult mai largă și mai vie, mai iubitoare.

Ea nu mai cuprinde numai sistemul uniform de idei și puteri cari stă gata să lucreze în oameni, ci toată spiritualitatea acelor popoare în cari lucrează credința și harul. Tot conținutul spiritual al acelor popoare se acordă, e între acele conținuturi o simțire de frate, simț că sunt străbătute de acelaș sânge duhovnicesc. În sensul acesta există o relație de ecumenicitate între poezia rusă și cea română (sigur se cere cel puțin ca autorii să nu fie direct anticreștini), între tradițiile grecești și sârbești (căci sensul lor e acelaș, chiar dacă au conținuturi diferite) etc. Și evident, această ecumenicitate crește continuu, pe măsură ce conținuturile sufletești cu care au intrat în creștinism două națiuni sunt frământate tot mai mult timp de acelaș har dumnezeesc. Dar nici odată nu se ajunge la uniformitate.

Iată în ce senz creștinismul este și supranațional, dar și național. Ecumenicitatea nu e disolvată prin nota lui națională.

Cu totul alta este situația catolicismului. Pentru el natura e o realitate limitată la ceea ce este omul înainte de-a veni harul ca un *supra*. Natura nu poate ieși din această stare, care este fonciarmente păcătoasă. La ei harul rămâne pururea un pedagog care ține în frâu un elev ce nu poate deveni, intern, altfel. Elevul se zbate continuu, dar nu poate ieși din zăbală. Dacă pedagogul s'ar depărta un moment de lângă el, chiar dacă l'ar fi școlit ani îndelungați, el îndată se dedă la blestemeții. Catolicismul nu știe de-o schimbare intrinsecă, continuu progresivă, a firii elevului.

Dacă-i așa, evident că un individ ca și o națiune păstrează sub acel *supra* dela Dumnezeu totdeauna o natură care e prin fire potențial păcătoasă. Nu se face o deplină transfuzie între aceste două principii. Natura (în sensul catolic: starea păcătoasă) nu se poate propriu zis creștina. De aceea creștinismul rămâne totdeauna ceva deasupra, nepenetrat în natură, neabsorbit de ea. Rămân două planuri distincte: unul variabil, al indivizilor și națiunilor în starea lor naturală potențial păcătoasă și altul uniform, ce planează deasupra tuturor. A vorbi de-o naționalizare a creștinismului, de un creștinism național, e pentru catolici o blasfemie. Ar însemna să înălțurăm hiatusul dintre cele două sfere.

Ecumenicitatea în catolicism nici nu e înțeleasă decât ca uniformitate. În ea n'au ce căuta spiritualitățile specifice, dar creștine, ale diferitelor popoare. Pentru ei creștinism înseamnă propriu zis numai sistemul de idei și puteri ce planează deasupra. Creștinismul nu are și înțelesul de totalitate a diferiților creștini în întregime persoanei lor. Când zic catolicii că catolicismul e supranațional, aceasta o înțeleg ei în senz exclusiv și literal. Nici o natură națională nu se poate ridica în acel supra, și nici acel supra nu schimbă în interior o natură națională. Intre ele este o prăpastie ce nu se poate trece. Supranațional înseamnă în realitate un loc ontologic undeva în afară de toate națiunile, iremedial în afară: internațional.

La unii catolici antipatia aceasta față de *natura* necesară păcătoasă se transformă în tendința de-a o distruge, de-a o înlocui cu acel *supra*, cu sistemul de dogme catolice. Și atunci vorbesc de un antinaționalism, de necesitatea transformării națiunilor într'o națiune uniformă catolică.

Așa susține b. o. W. Moock, pe care l-am comentat într'un număr din Aprilie al ziarului nostru.

Iată cum pentru catolicism există de fapt dilema: supranațional (în sens de inter- sau antinațional) și păgânism național, din care nu pot ieși decât în prima direcție. Pentru ortodoxie dilema aceasta nu există: ea e națională fără a înceta să fie supranațională și ecumenică.

Rog pe preopinienții mei să nu se lege de vre-un cuvânt nedeplin adecvat, folosit și din necesitatea de-a accentua puțin conturul unor deosebiri de nuanță. Să contemple senzul general al ortodoxiei și catolicismului în această chestiune, așa cum rezultă el din învățătura dogmatică a celor două confesiuni.

Celelalte judecăți ale dlui Todica sunt: 1. ortodoxia în loc să conlucre la combaterea forțelor anticeștine, «se fardează». Noi știm că catolicismul este acela care nu ia parte la mișcarea ecumenică a creștinismului, și dimpotrivă turbură și

celelalte ramuri ale creștinismului cu proselitismul lui, nelăsându-le să-și întrebuițeze toate forțele în combaterea anticreștinismului. Cine se fardează deci? 2. E nedrept să acuzăm uniția că vrea să amestece în cultul răsăritean și anumite rituri frumoase catolice. — La această judecată și la aceea că nu e bine să ne legăm de săracii unguri vrând să le luăm averile statului catolic, ceea ce însemnează de fapt o secularizare, nu mai răspundem, atât pentru că nu ne mai permite spațiul, cât și pentru că la acestea poate răspunde și un copil. Luăm notă că statul catolic mai are un avocat între uniți, un avocat care nu găsește un cuvânt de înțelegere pentru strămtarea materială în care a trăit în statul ungar și trăește și azi biserica ortodoxă românească, dar apără prelungirea unor privilegii nedrepte ale erei ungare, pe seama ungarilor.

Dacă dl Todica vrea să răspundem mai pe larg și la acestea, să facă un semn și ne executăm cu plăcere.

D. S.

Frăția Ortodoxă Română

În lături cu „Acordul dela Roma“!

— El păgubește țara și ortodoxia —

Strălucitul congres dela Sibiu al FOR-ului — transformat într'o manifestație națională a Ardealului și Bănătuului — și-a încheiat lucrările prin votarea unei *Moțiuni* importante, de-o gravă actualitate pentru interesele primejduite ale statului și ortodoxiei românești. E vorba, înainte de toate, de ofensiva catolicismului agresiv, care devine tot mai îndrăzneț, grație situației privilegiate dobândite prin Concordatul din 1929.

Proba cea mai nouă ni s'a servit la congresul Agrului dela Lugoj, unde episcopii uniți, împreună cu episcopii unguri, au patronat, sub președinția ministrului Valeriu Pop, o serie de atacuri violente și au votat o moțiune provocatoare, față de biserica noastră și statul românesc. E suficient să amintim trei fapte concludente:

1. Perorația revoltătoare a dlui profesor Dr. Titu Mălăiu împotriva P. S. Episcop-martir Roman Ciorogariu dela Oradea;

2. Cererea, formulată într'o revărsare de ură nestăpănită, ca biserica uniată să ia locul Bisericii ortodoxe la săvârșirea serviciilor divine oficiale, cu ocaziunea serbărilor naționale;

3. Somațiunea, cu adevărat fără pereche, adresată statului românesc, de a elibera „fondurile școlare și religioase” moștenite dela Ungaria, acuzându-l că ar deținea aceste averi „în dauna adevăratului proprietar: biserica catolică de ambele rituri”. Admirati această atitudine neobișnuită: un ministru atacând statul însuși într'o adunare catolică!

În orice țară, o asemenea conduită și-ar fi primit sancțiunea în 24 de ore.

Iată cine provoacă, iată de unde vin urile și învrăjbirile!

În fața lor, ortodoxia trebuie să se ridice, energică și conștientă, nu ca să atace, ci să dea alarma primejdiilor, ce amenință tot mai intens unitatea națională a României. Că slăbirea Bisericii neamului, prin asalturile catolice, savant și perfid concepute, înseamnă, pur și simplu, dărâmarea acelei mari tradiții religioase, ce a stat la temelia vieții noastre istorice și ne-a dus, prin minunatele ei puteri sufletești, la biruința cea mare a tuturor românilor.

Astfel pozițiile constituționale și tradiționale, ce le deține astăzi Biserica ortodoxă, nu numai că nu pot fi știrbite în profitul catolicismului internațional, ci dimpotrivă acesta din urmă trebuie

disciplinat, ca să nu mai tulbure viitorul statului român întregit.

Călăuzit de această credință, Forul a ținut să semnaleze la Sibiu lovitura nouă și grea, ce se dă țării, prin cea din urmă convenție cu papa, relativ la statusul catolic ardelean. De aceea a hotărât, în punctul 9 al Moțiunii, următoarele:

„Cerem ca așa zisul „Acord” încheiat la Roma în 31 Mai 1932 cu Vaticanul, acord prin care s'a încercat în mod subversiv să se legitimizeze o instituție maghiară anticatolică, ilegală și primejdioasă statului român, să fie declarat nul și neavenit, fie printr'un act de guvernământ, fie prin votul parlamentului, fie prin justiție, pentru ca astfel statul român și universitatea din Cluj, să intre în posesiunea averilor, deținute în mod ilegal de statusul romano-catolic ardelean, averi în mare parte de origină ortodoxă. Comitetul de direcție al FOR-ului va lua toate măsurile, ca această hotărâre să fie adusă la îndeplinire, cu toate mijloacele în timpul cel mai scurt”.

În ce constă caracterul pernicios și condamnat al acestui „Acord dela Roma”?

1. Că el răpește Bisericii noastre dreptul, recunoscut în epoca ungurească, de-a beneficia, în folosul instituțiilor sale culturale, de averile administrate provizor „cu influența” statusului catolic ardelean. Dovada ni-o oferă însuși nemuritorul mitropolit Andrei Șaguna, care în valoroasa „Istorie a Bisericii Ortodoxe” scrie textual: „spre privilegarea școalelor s'a rezolvat un director de școale cu lăfa de 400 florini din Fondul ardelean de studii și totdeodată s'au sistematizat 25 dascăli cu câte 50 florini” [vol. II, 213]. Mai mult; adăogă tot acolo, că ortodoxii profitau pentru întreținerea școlilor și de Fondul de studii din Budapesta.

2. Că el deposedează statul român de o serie de averi respectabile, cuprinse în opt fonduri și fundațiuni, pe cari le trece definitiv în mâna statusului catolic, act de mare gravitate politică, energic și constant refuzat pe vremuri de toate guvernele maghiare.

3. Că prin aceste soluțiuni abuzive se dau noi forțe catolicismului concordatar, care, dirijat de peste hotare, devine tot mai primejdios — cum ni-o arată ofensivele recente — pentru unitatea sufletească și națională a României ortodoxe.

În adevăr, averile în discuție nu puteau fi atribuite nicidecum statusului catolic, pentru bunul motiv că ele nu erau strict „catolice”, ci „regnicolare”, servind interesele culturale ale întregii Transilvanii. Probă, că atât ortodoxii cât și alte confesiuni primeau sume însemnate.

Dar spre a risipi îndoelile, vom cita numai două documente maghiare autorizate. Unul este ordinul ministrului de instrucție contele Ioan Zichy din 1912 adresat statusului catolic, căruia îi spune limpede:

„Înainte de toate trebuie să obiicționez, că e greșită părerea Onor. consiliu administrativ, după care fondurile din chestiune ar forma proprietatea statusului catolic. Iar împotriva concepției că aceste fonduri au să fie administrate exclusiv de către Consiliul statusului, în afară de orice alt factor, sunt nevoit să protestez în modul cel mai energic”. [cf. Anuarul statusului pe 1912 p. 132]. Va să zică, guvernul maghiar nu recunoștea statusului catolic nici dreptul de proprietate, și nici dreptul de administrare exclusivă a averilor.

Iar comisia parlamentului unguresc din 1872 care a examinat natura fondurilor religioase și de studii din Budapesta — pretinse a fi și ele pur catolice — conchide: „nu există, din punct de vedere juridic, nici un motiv temeinic, care ar putea împiedeca statul, ca în împrejurări schimbate, să dispună altfel, decât în scopuri bisericesti, de bunurile fundamentale și anume în conformitate cu cerințele și interesele publice ale statului”.

Ei bine, spre marea noastră dezolare, ni-a fost dat să vedem, cum la noi s'au putut găsi români cari au ținut să fie „mai catolici decât papa” — răsturnând complet situația de fapt unguri. Căci „Acordul” prin art. V smulge aceste bunuri din patrimoniul statului românesc, și le destină exclusiv pentru episcopia maghiară ardeleană.

Așadar, după ce prin reforma agrară episcopii catolice au fost făcute proprietare pe imensele latifundii (cam 500.000 jugăre) deținute sub unguri numai cu titlu de uzufruct, după ce aceleași episcopi au dobândit prin concordat noi și însemnate averi, vine acum și „Acordul” să le mai atribue un spor de bunuri considerabil, tot din averea statului.

Și totuși, dnul Valeriu Pop binevoiește a numi „Acordul” său „un real și răsunător succes diplomatic pentru România”. Ceea ce ar însemna, că pentru ungurii iredentiști el este o „răsunătoare înfrângere”! Să le ascultăm declarațiunile.

Întâi partidul maghiar. În oficiosul său „Ellenzék”, vorbind despre guvernul reconstituit în luna trecută scrie: „dnul Valer Pop, această celebritate a guvernului Iorga, care a demascat fără milă intrigile țesute în jurul statusului catolic [aluzie la acțiunea profesorului Onisifor Ghibu], a devenit ministru fără portofoliu”. [numărul din 4 Oct. c.] Deci, ungurii beneficiari ne desțâinuesc, după doi ani de zile, că salvatorul statusului catolic este dl Valeriu Pop. Al doilea, iată și mărturisirile dlui Elemér Gyárfás, președintele statusului, cel care a tratat și a semnat „Acordul”. El spune: „Noul stat catolic posedă un cerc de competență atât de larg cum nu se mai află azi, și a cărui sferă de activitate întrece toate organizațiile similare din întreaga biserică universală”. [Erdélyi Lapok” 27 Iulie 1932].

În sfârșit, să reproducem și confesiunea supremă a episcopului Gustav Majláth dela Alba-Iulia. În pastorală, prin care aduce la cunoștința credincioșilor săi textul „Acordului”, Prea Sf. zice: „Înțelepciunea, aprecierea înțelegătoare a vechei noastre instituții și grija părintească de totdeauna a Sf. scaun au făcut cu puțință, să ne păstrăm neatinți și neatacabil de nimenea, nu

numai dreptul de proprietate al fundațiilor și fondurilor noastre, ci și administrarea și menținerea lor, potrivit autonomiei noastre străvechi. Deși ne despărțim cu durere de numele istoric al vechei noastre instituții, totuși constatăm cu grațitudine înțelepciunea Sf. scaun apostolic, care sacrificând un nume, ce putea fi rău interpretat, nu numai că a asigurat ființa și existența instituției noastre istorice, dar așezând-o pe temelia solidă a lui Codex Iuris Canonici, a pus-o la adăpost de orice atacuri”.

„Deasemenea datorăm recunoștință și acelor bărbați de stat ai țării, cari prin iubirea de dreptate, prin înțelepciunea și bunăvoința lor, ni-au dat puțința să obținem, în împrejurările de față, cea mai bună conservare a instituțiilor noastre”. [cf. „Erdélyi Tudósító” Nr. dela 1 August 1932].

Pe cât vedem, episcopul Majláth este încântat de „Acord”, aducând elogii speciale dlui Valeriu Pop, autorul acestei ilustre opere de consolidare maghiară. Ce mai rămâne atunci din exhibițiile grandilocvente pe care dnul președinte agrist le etalează, cu atâta suficiență, urbi et orbi? Nimic, nimic!

Acesta fiind adevărul adevărat, moțiunea FOR-ului, care cere ca „Acordul dela Roma” să fie declarat nul și neavenit, este perfect justificată.

Fiind o convenție cu totul nouă, și nu o simplă interpretare a art. IX din concordat, „Acordul” nu este valabil decât dacă este ratificat de parlament. Să fie deci adus aici, spre a se convinge și negociatul lui catolic, ce primire înțelege să-i facă țara deșteptată.

Îndreptăm deci un apel călduros, nu numai către toți fiii Bisericii noastre, ci și către toți bunii patrioți, să se solidarizeze cu însuflețire în acțiunea cea mare, pentru doborârea „Acordului” și ocrotirea intereselor naționale ale României întregite.

Cluj, la sărbătoarea Sf. Arhangheli Mihail și Gavril din 1934.

„Frăția Ortodoxă Română”

Nr. 10.009 Pres.

Comunicat

Aducem la cunoștința tuturor clericilor spre știre și conformare următoarea adresă a Ministerului Apărării naționale Nr. 16.796 din 3 Noemvrie a. c. către Ministerul cultelor, comunicată nouă cu adresa celui minister Nr. 188.557—18.699 din 9 Noemvrie a. c. în cauza amânării dela serviciul militar în 1935.

«Domnule Ministru, — Ca răspuns la adresa din 11 Octomvrie 1934, prin care acel departament cerea să se acorde o ultimă amânare de un an pentru teologie și seminariștii cari au depășit etatea legală (27 ani) și nu s'au putut hirotoni la timp, am onoare a Vă comunica, că Dnul ministru al Apărării naționale a aprobat:

A. Să se acorde o amânare excepțională, până la 1 Noemvrie 1935, licențiatilor și doctoranzilor în teologie, cari nu au mai avut amânări excepționale.

B. Să se acorde amânare excepțională:

a) Tinerilor cari au părăsit studiile teologice,

b) Absolvenților de seminar, cari dela data terminării nu au mai urmat studii teologice superioare și nici nu s'au preoțit, întrucât conform art. 35 din Legea și Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române nu au posibilitatea de a fi preoți.

C. Suspendarea încorporării până la data încorporării trupei în termen din contingentul 1935 (Martie 1935) pentru teologi cari au împlinit limita de vârstă și au mai beneficiat în trecut de amânări peste această limită, dacă vor prezenta din partea Mini-

sterului cultelor dovadă, că vor fi preoți în acest timp, urmând ca în caz de neprețire să fie încorporați la data menționată, în cond. art. 72 L. R. adecă fără a deveni ofițeri de rezervă (serviciul militar sub arme un an).

Ceice vor dori să beneficieze de această suspendare, trebuie să producă următoarele acte:

1. Declarație, că în caz de neprețire până la încorporarea contingentului 1935, trupa în termen, renunță a deveni ofițeri de rezervă.

2. Adresă din partea Ministerului cultelor din care să reiasă că vor fi preoți până la încorporarea contingentului 1935 (Martie 1935).

Sibiu, 13 Noemvrie 1934.

Consiliul arhiepiscopesc.

Probleme, fapte, comentarii

Declarațiile dlui ministru Al. Lapedatu. Dl ministru al cultelor, Al. Lapedatu, a rostit în cadrul festivităților dela Oradea din 11 Nov. c. cuvinte de justă recunoaștere a operei realizate de biserica ortodoxă în trecut și a importanței ei actuale și viitoare pentru neamul nostru:

„Și acum vin la biserică, instituțiunea care, singură, în tot trecutul românesc a prezentat stabilitate și continuitate, condițiune absolut indispensabilă vieții și progresului uman. Să facem deci din biserică ceea ce ea trebuie să fie ca să-și poată îndeplini rostul în societate: misiunea ei spirituală, culturală și națională. Să dăm bisericii toată atențiunea, tot sprijinul și toate mijloacele de care are trebuință în acest scop. Nu se face lucru mai cuminte și mai folositor pentru stat și pentru rostul său de viitor decât prin aceasta».

Cuvintele acestea vin dela un ministru care a dovedit, prin grija ce-a arătat-o bisericii în scurtul timp de când a revenit la ministerul cultelor, că înțelege să treacă în fapte convingerile exprimate prin ele. Aceste cuvinte ne dau de aceea chezașia că biserica va întâlni și mai departe tot sprijinul de care are lipsă la dl ministru Lapedatu și la guvernul din care face parte.

Intre naționalitate și ortodoxie. Cu ocazia jubileului de 150 de ani al catedralei ortodoxe române din Oradea, prietenii și admiratorii dlui O. Goga, l-au sărbătorit prin o masă frățească, la care sărbătoritul și distinsul fiu al neamului și bisericii noastre a rostit și de astădată câteva cuvinte vrednice de a fi reținute și răspândite.

Dl O. Goga a zis:

E datorita mea ca la orice manifestare de credință să fiu prezent. De aceea am fost și la Sibiu. Religia noastră e un criteriu de naționalitate. Cine luptă pentru ideea națională, luptă și pentru ideea bisericăscă. Aceste două idei sânt nedespărțite, și așa trebuie să fie mai ales aici la graniță, unde avem nevoie de atâta apărare și întărire morală. Te aperi cu un corp de armată, dar și cu un turn de biserică. De 150 de ani în această biserică se propovăduiește adevărul românesc. Când credincioșii au afirmat pe Dumnezeu, l-au lăudat în românește și chiar numai prin acest fapt au dovedit legătura indestructibilă între naționalitatea noastră și religia noastră ortodoxă.

Ideea națională, urmează oratorul, este chiagul ce ne poate întări mai ales atunci când sântem încunjuțați de atâția dușmani, — numai forța ideii naționale poate să ne țină. Noi, românii, nu vrem să fim prin aceasta asupritori, ci numai să ne afirmăm conștiința noastră de unitate stăpânitoare: opresori ai minorităților nu, dar stăpâni, în această țară lărgită cu jertfele noastre, da. Poporul trebuie condus de o elită intelectuală, accentuând ideea națională, înfrânând demagogia și salvând moralitatea publică.

Omagiu meritat s'a adus memoriei fostului președinte al partidului național român din Ardeal și Banat, lui **Vincentiu Babeș**, când la Timișoara în ziua sărbătorii de alaltăieri, „Intrarea în biserică”, s'a desvelit bustul acestui eminent luptător național pentru emanciparea politică a românilor din fosta dublă monarhie.

Bustul a fost sfințit prin serviciul religios, săvârșit de opt preoți, în frunte cu P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului. Au luat cuvântul, după sfințire:

P. S. Sa Episcopul Aradului, apoi dnii miniștri Al. Lapedatu și I. Nistor, P. S. Sa Episcopul Vasile al Caransebeșului, dl Sever Bocu, reprezentantul comitetului pentru ridicarea bustului, și alții.

Festivitatea timișoreană a luat astfel caracterul unei mari sărbători naționale.

Vincentiu Babeș (1821—1907) a contribuit, în curs de peste o jumătate de veac, la desvoltarea și întărirea conștiinței naționale în poporul român din Banat și Ardeal. Pe lângă Șaguna, Mocioneștii și alți fruntași ai românilor de dincoace de Carpați, Babeș a avut rol precumpănitor în reorganizarea mitropoliei ortodoxe române ardelenă. Încă înainte de 1848, Babeș, fusese numit profesor la pedagogiul român din Arad, după ce făcuse cursurile teologice în acel oraș. În Dec. 1849 a reprezentat dieceza Aradului în marea deputațiune a românilor din împărăția Habsburgilor, când alături Șaguna, Popasu, Hurmuzachi, Laurian ș. a., a mers la Viena.

În dieta dela Pesta, începând din 1861, s'a afirmat ca distins orator, pledând energic pentru politica moderată.

În conferințele naționale generale, câte s'au ținut până la anii 1890, V. Babeș a purtat cuvântul de frunțas conducător, ear ca ziarist a avut parte, între anii 1873—75 de numeroase procese de presă pornite de stăpânirea maghiară. Când la 1880 se inaugurasă o nouă direcție în politica națională a românilor din Transilvania, Babeș s'a retras din luptele politice și s'a întors la cercetările sale istorice, făcute mai ales în interesul bisericii ortodoxe române.

Vincentiu Babeș moare în 1907 în etate de 86 de ani.

Metodele de prozelitism ale uniției. În „Ecclesia”, organul sf. Sinod grec, Nr. 45 din 10 Nov., se descrie conținutul unei scrisori pe care a trimis-o un unit din Grecia, revistei „PAX” scoasă de un călugăr benedictin pentru apropierea catolicismului și ortodoxiei. În acea scrisoare autorul arată activitatea uniției grecești, condusă de episcopul Calavasi și termină cu următoarele cuvinte foarte caracteristice pentru spiritul în care lucrează acești negustori de conștiințe:

„In sfârșit lira anglicană are azi o valoare mai mare de 500 de drahme, iar puterea ei de cumpărare e de două ori mai mare decât aceea pe care o are în Anglia, pentru aceia cari știu modul! Și cred că Prea Sfințitul Calavasi cunoaște modul, așa că lirele engleze cari i s'ar trimite ar avea într'adevăr o foarte mare valoare». Cuvintele acestea cuprind atâta îndrăzneală, încât spre a nu părea neadevărate, autorul articolului din „Ecclesia”, dă și textul englez: „Finally, the English pound is worth more than 500 drachmae now, and its purchasing power is double what it is in England to those who know how! I believe Mgr Calavassy knows how, and that any English pounds which might happen to come in his direction would have a very great value indeed».

Trimițătorul epistolei afirmă că a avut înainte o convorbire cu Calavasi despre greutățile pe cari le întâmpină

propaganda uniției între greci, așa că se străvede, cum spune comentarul epistolei, cine este inspiratorul ei. Ep. Calavasi se gândește să exploateze mizeria marelui număr de familii sărace, mai ales din rândurile emigranților din Turcia, pentru a le seduce cu bani să treacă la uniție.

„Dar călcările acestea grosolane ale moralei elementare, nu mai sânt „spre mai marea glorie a lui Dumnezeu” cum spune ep. Calavasi, ci spre mai marea glorie și victorie a diavolului și îngerilor lui”, spune comentatorul epistolei. „Căci acțiunea prozelitistă a uniției prin astfel de mijloace anticreștine și antidivine, provoacă desbinarea în societate și seamănă ura în mijlocul familiilor cari până aci trăiau în pace și bună înțelegere”. În loc ca biserica catolică să colaboreze frățește cu toate forțele creștine pentru combaterea imoralității și ateismului general, vine să turbure și să destrame societățile consolidate în creștinism, mărind desbinarea și ura unora împotriva altora. Concentreze și forțele misionare în Africa și Asia, în cercurile ateiste și francmasonice și lase în pace pe cei cari sânt odată creștini, cel puțin tot atât de buni ca și cei catolici.

„Trăiască Isus” (?). „Farul Nou”, organul catolic al familiei Frollo, relatănd despre congresul euharistic dela Buenos-Aires, spune că populația striga la trecerea carului cu Isus Euharisticul: „Trăiască Isus, Trăiască Petru, Trăiască Piu al XI-lea».

Că lui Piu XI îi pot cădea bune urările de viață lungă ale oamenilor, înțelegem. Dar ce rost au aceste urări privitor la Petru, a cărui viață în cer e veșnică și mai ales privitor la Isus?

INFORMAȚIUNI

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a rostit Duminecă, 18 Noemvrie c., ora 11⁴⁵, la radio o impresionantă predică despre înnoirea forțelor morale ale națiunii.

Dl ministru Slăvescu în Sibiu. Luni în 19 l. c. au sosit în Sibiu dl ministru de finanțe Victor Slăvescu și fostul ministru dl Ion Lapedatu, director al Băncii Naționale. Scopul venirii dlui ministru de finanțe la Sibiu a fost să ia contact, în vederea împrumutului intern, cu cercurile economice locale. Dl ministru s'a informat asupra mersului subscrierilor în oraș și județ, explicând rostul împrumutului de înzestrare a țării și necesitatea de-a se înscrie sume cât mai considerabile. Cu acest prilej dl ministru Slăvescu a făcut o vizită I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, care l-a reținut la masă, și a vizitat și stațiunea climaterică dela schitul Păltiniș.

Personalul oficiilor poștale din orașul și județul Sibiu au subscris la împrumutul refacerii țării din 1934 suma de lei 337.000 în valoare nominală.

Asesorul Dr. Andrei Gălea și-a recumpărat ziua numelui, dând 300 lei la Fondul orfelinatului arhidiecezan.

Conferență publică, a doua, în seria deschisă de societățile culturale în Sibiu, a ținut Duminecă profesorul universitar din Cluj, dl Dr. I. Minea. Subiectul conferinței sale, cunoașterea oamenilor după expresiunea feței, a atras un mare număr de ascultători, cari urmărind cu deosebit interes analiza stărilor sufletești ce rezultă din fizionomie, s'au și convins probabil că omul, de azi mai ales, trebuie să fie și bun fizionomist atât în folosul propriu, cât și al altora. Fizionomia, arta de a cunoaște pe cineva după față, a preocupat, spune conferențiarul, lumea din cele mai îndepărtate veacuri și a dat naștere la lucrări voluminoase, — asupra cărora se pot face firește observații și rezerve; dar ceice s'au ocupat de fizionomie, au descoperit și adevăruri, ce se pot verifica prin experiențele noastre în atingerea cu lumea. Figurile, din tabelele arătate, au lămurit și mai bine talmăcirile savantului profesor, viu aplaudat.

Cercul studenților teologi ardeleni „Andrei Șaguna” din Cernăuți și-a ales, în adunarea generală ordinară, pentru anul 1934—35, următorul comitet: președinte: Dumitru Vestemean, candidat în teologie; vicepreședinte: Cornel V. Tomescu, cand. în teologie; secretar general: Iuliu Ișă, cand. în teologie; secretar de ședințe: V. Ghiușan, stud. teolog an III; cassier: Adam Borșei, stud. an III; econom-arhivar: Partenie Petrescu, stud. an III; președinte al secției literar-muzicale: I. Cosma, cand. în teologie; cenșori: M. Furdul, Nicolae Pinția, și O. Tursa, candidați în teologie.

Licențiat în teologie. Absolventul Academiei teologice Andreiane, bursierul Arhiepiscopiei noastre, **Teodor Bodogae**, a trecut cu distincție examenul de licență la facultatea teologică din Cernăuți.

Expoziția nouă de pictură a dnei Maria Drăgan Cabadaiev, este deschisă zilnic la Sibiu, într'una din salele dela Casa societății în stada Carmen Sylva 3.

Dna Maria Drăgan, — văduva de curând răposatului pictor Cabadaiev, cu bun nume între pictorii de seamă ai bisericilor noastre, — este una din cunoscutele și apreciatele artiste române ale timpului de față.

Talent și sârguință, cu înaltă concepție de frumos, exprimat fără a pierde cum-păna, armonie și disciplină se desprind din tablourile expuse în sala dela Sibiu, la acest sfârșit de toamnă. Sânt, între ele, pânze pline de gingășie și farmec, care grăesc dela sine.

Sibienii, precum și alți iubitori de frumosul pictural, au prilej excelent să-și împodobască cel puțin o parte din căminul lor cu lucrări de artă serioasă și expresivă, datorite unei române de mare talent și neobosită muncă.

Festivalul comemorativ, organizat de Consiliul arhiepiscopiei noastre în amintirea devotaților slujitori ai bisericii și neamului, Nicolae Cristea și Zaharie Boiu, se va ținea Duminecă, în 25 Noemvrie c., ora 11 și jum., în sala prefecturii județului Sibiu. Intrarea liberă.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 25 Noemvrie 1934, va predica părintele prot. Ioan Dăncilă.

Baia populară din Sibiu va fi deschisă pe viitor de două ori pe săptămână până seara la ora 9 jum., și anume: Marția și Vinerea. În aceste două zile înainte de masă baia va fi deschisă dela ora 10—12, iar după masă dela 1¹/₂, până seara la 9¹/₂, ca astfel să se poată folosi și din partea acelor persoane, care în decursul zilei sânt ocupate.

Poșta redacțiunii

Pr. I. L. în Ș. „Creștineasca faptă” se laudă dela sine, fără intervenții din afară. În acest caz ar fi indiscrețiune.

Nr. 340/1934

(62) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Toderița, protopopiatul Oltu-Șercaia, jud. Făgăraș, potrivit ordinului Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc Nr. 8554/1934, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Retribuțiunile împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B.

Reflecții îndreptățite la acest post sânt poftite să-și trimită cererile provăzute cu actele necesare, între cari și permisele de candidare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc, în termen, Oficiului protopopesc, și să se prezinte în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor reglementare, pentru a cânta, eventual a celebra, și a face cunoștință cu poporul dreptcredincios.

Șercaia, 16 Noemvrie 1934

Oficiul protopopesc ort. rom. Oltu
Valeriu Judele
protopop.

Nr. 385—1934

(63) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Berivoi-mari, protopopiatul Oltu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Sesie parohială: 3 jugăre date prin reforma agrară.
3. Câte o măsură de bucate dela fiecare familie.
4. Câte o zi de lucru de fiecare familie.
5. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopescă pentru întregul tract.

Cererile de concurs însoțite de actele necesare, între cari este a se socoti și autorizația de candidare din partea Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Oltu, în Șercaia, jud. Făgăraș, până la termenul fixat.

Concurenții se vor prezenta cu în-cuviințarea oficiului protopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a face cunoștință cu parohienii.

Șercaia, la 16 Noemvrie 1934.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltu în înțelegere cu consiliul parohial.

Valeriu Judele
protopop.